

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.80.1.20>**I. М. Варава**старший викладач кафедри іноземних мов
Харківського національного університету міського господарства
імені О. М. Бекетова

НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО АУДІЮВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ МУЛЬТИМЕДІА РЕСУРСІВ (НА МАТЕРІАЛІ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 241 «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА», 242 «ТУРИЗМ»)

Стаття присвячена розгляду особливостей використання мультимедійних ресурсів у навчанні іноземних мов як оптимального варіанта формування професійно-орієнтованої аудитивної компетенції. У статті аналізуються основні принципи, що є необхідними для врахування у процесі навчання професійно-спрямованого іншомовного спілкування. Обґрунтовується особливий статус аудитивної компетенції серед інших показників рівня володіння іноземною мовою. Зазначається, що головною умовою досягнення необхідного рівня володіння іноземною мовою студентами є не тільки знання граматики та розуміння закономірностей побудови форм іншомовного висловлювання, але й наявність достатнього досвіду професійно-орієнтованого спілкування, значне місце у якому посідають сформовані компетенції в аудіюванні. Досліджуються можливі труднощі, що виникають у процесі навчання професійно-орієнтованого аудіювання, надаються рекомендації з їх подолання. Презентується власний педагогічний досвід використання мультимедіа-ресурсів у процесі навчання професійно-орієнтованого аудіювання студентів, які навчаються за спеціальностями 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» та вивчають французьку мову. Автор надає характеристику деяких мультимедійних ресурсів (навчальні сайти, сайти новин, блоги тощо), що були випробувані ним у навчальній роботі з формування в студентів професійно-орієнтованої аудитивної компетенції. Запропоновану автором методичку навчання професійно-орієнтованого аудіювання реалізовано через спеціально розроблений комплекс вправ, таких як вправи на антиципацію (зняття мовних і змістовних труднощів); формуючі вправи, що розвивають, уточнюють, формують розуміння основного змісту; мовленнєві вправи, спрямовані на вихід у діалогічне та монологічне мовлення з оцінкою події, факту, явища реальної комунікативної ситуації. Наводяться приклади вправ для кожного етапу роботи з аудіо-текстом. Автор доходить висновку, що важливими організаційно-педагогічними чинниками ефективного навчання професійно-орієнтованого аудіювання є спрямування студентів на оволодіння професійно-орієнтованою іншомовною діяльністю за допомогою розвитку професійного інтересу, формування мотиваційно-ціннісних установок та активізації іншомовної навчальної діяльності за рахунок використання мультимедійних засобів навчання під час засвоєння професійних понять.

Ключові слова: професійно-орієнтоване навчання, аудіювання, аудитивна компетенція, медіаосвіта, мультимедійні ресурси.

Постановка проблеми. Пріоритетним завданням підготовки кваліфікованих кадрів, що сформульоване в Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022–2027 роки, є удосконалення системи професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням міжнародних стандартів і практик, сучасних і перспективних потреб ринку праці. Важливим шляхом реалізації цього є підготовка у процесі професійного навчання у закладі вищої освіти студентів з практико-орієнтованим знанням іноземної мови, компетентних, мобільних фахівців, які здатні ефективно здійснювати професійну діяльність в іншомовному середовищі. Для досягнення цього рівня іншомовної підготовки студентів необхідно змінити основну мету

викладання іноземної мови у ЗВО, тобто вважати головним не суму знань, умінь і навичок, а активний запас ключових іншомовних компетенцій, що забезпечують самореалізацію та успішну професійну адаптацію майбутніх фахівців. З огляду на це особливо актуальними виявляються не стільки навички читання чи перекладу текстів, скільки навички розуміння змісту іншомовного мовлення на слух, компетенція виокремлення та розуміння професійно-орієнтованої інформації, тобто сформована компетенція аудіювання.

У сучасному процесі навчання іноземної мови у ЗВО актуальним та особливо мотивуючим для студентів виявляється використання ресурсів медіаосвіти, яку науковці визначають як «процес навчання й самонавчання особистості за посередництва

масово-комунікаційних засобів» [3, с. 130]. Мультимедіа як одна із систем медіаосвіти є сукупністю різноманітних засобів, що базуються на звуці, зображенні та тексті. Використання мультимедійних технологій у навчанні іноземних мов є оптимальним варіантом формування лінгвістичних компетенцій. Досягнення мети формування в студентів необхідних іншомовних компетенцій вимагає сьогодні від викладачів оволодіння практичними вміннями підбору та адаптації необхідних інформаційно-комунікаційних ресурсів, розробки методичних навчальних матеріалів з використанням інформаційних та мережових технологій тощо. Оскільки інтернет-ресурси надають практично необмежений доступ до сучасних автентичних матеріалів та безпосереднього спілкування з носіями іноземної мови, використання новітніх ресурсів медіаосвіти є сьогодні важливою вимогою стандартів освіти нового покоління. Саме це обумовлює актуальність дослідження можливостей використання таких ресурсів медіаосвіти у процесі навчання аудіюванню професійно-орієнтованого іншомовного мовлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сьогодні проблеми використання інформаційно-комунікативних технологій, зокрема різні аспекти впровадження мультимедіа у навчання іноземних мов, є актуальними у світовій педагогічній науці. Ці питання ґрунтовно досліджуються у працях А. Аносової, І. Бех, О. Бондаренко, О. Бурім, О. Волошенюка, М. Гриневиц, І. Жиливської, Ю. Ковтун, Г. Онкович, М. Слюсаревського, А. Сулім, В. Тернопільської, В. Триндюк. Науковці сходяться у думці про важливу роль медіа, зокрема медіатехнологій, медіазасобів та медіатекстів, у процесі іншомовної підготовки майбутніх фахівців, стверджують, що систематичне їх застосування сприяє підвищенню рівня володіння іноземною мовою, зростанню продуктивності практичного заняття, підвищенню його інформативності, мотивації навчання.

Однак аналіз останніх публікацій свідчить про те, що здебільшого роботи науковців присвячені дослідженню шляхів і можливостей використання засобів медіаосвіти у навчанні усного та письмового іншомовного мовлення (Р. Гришкова, С. Деньгаєва, Л. Іванова, С. Іць, О. Карпова, Л. Петрік, Ф. Рогоу, Т. Хілі, Н. Хлизова, І. Чемерис, Н. Чичеріна, О. Шеваршинова, С. Шейбе, Н. Яценюк). Проте питання навчання аудіювання, що є однією з найскладніших задач протягом усього курсу навчання іноземної мови й особливо навчання аудіювання у процесі професійно-орієнтованого іншомовного спілкування, залишається ще недостатньо розробленим.

Мета статті. Головною метою статті є дослідження особливостей впровадження мультимедійних технологій у процес професійно-орієнтованого навчання іноземної мови та презентація власного

педагогічного досвіду використання ресурсів медіаосвіти під час навчання аудіювання студентів, які вивчають французьку мову.

Виклад основного матеріалу. Оволодіння необхідними мовними та мовленнєвими компетенціями є головною умовою використання майбутніми фахівцями іноземної мови у професійно-орієнтованому іншомовному спілкуванні. Традиційний шлях формування професійно-орієнтованої іншомовної компетентності в умовах відсутності мовного оточення є недостатньо ефективним, оскільки майбутнім фахівцям необхідні не тільки навички професійно спрямованого перекладу, але й ведення спонтанної бесіди на професійні теми з носіями мови. Для досягнення такого рівня володіння іноземною мовою студенти повинні не тільки знати граматику та розуміти закономірності побудови форм іншомовного висловлювання, але й мати достатній досвід професійно-орієнтованого спілкування, значне місце у якому займають сформовані компетенції в аудіюванні.

Аудитивна компетенція (навички розуміння іноземної мови на слух) є важливим аспектом та показником рівня володіння іноземною мовою. Для комунікативного підходу до навчання іноземної мови ці рецептивні мовленнєві компетенції є базовими і сприяють формуванню продуктивних мовленнєвих компетенцій (говоріння, письма), а також розвитку короткострокової та довгострокової пам'яті, тому що під час аудіювання відбувається напружена робота всіх психічних та розумових процесів, інформація сприймається у звуковій формі, здійснюються її перероблення та зіставлення з еталонами, що зберігаються у пам'яті студентів, запам'ятовуються нові лексичні та фонетичні форми, наголоси, інтонації тощо. Як стверджує О. Канюк, метою професійно-орієнтованого навчання аудіювання є «формування умінь сприйняття і розуміння висловлювання співрозмовника іноземною мовою у процесі діалогу відповідно до певної реальної професійної ситуації» [1, с. 272].

Процес навчання професійно-орієнтованого спілкування, зокрема аудіювання, має враховувати особистісні можливості студента Одним із суттєвих факторів управління іншомовним спілкуванням є комунікативна обстановка на навчальних заняттях, що повинна характеризуватися розумовою та емоційною активністю студентів, атмосферою дружелюбності, взаєморозуміння. Досягти цього викладач може за допомогою спеціальних прийомів та ігр, урахування соціально-особистісних факторів. Р. Галіссон рекомендує викладачу навчати вмінню аудіювання, не форсуючи процес навчання, не нав'язуючи своєї думки, щоб уникнути того, що його присутність заважатиме розвитку учня [6, с. 18]. Ситуації,

вправи для навчання професійно-орієнтованого аудіювання повинні бути розроблені з урахуванням лексико-граматичних особливостей наукової мови, спрямовані на формування умінь поставити запитання та відповісти на нього, взяти участь у науковій дискусії.

У процесі навчання професійно-орієнтованого аудіювання слід враховувати можливі труднощі, що, як відзначають науковці, найчастіше пов'язані з мовною формою повідомлення, змістом повідомлення, умовами його пред'явлення чи джерелами інформації [5, с. 21]. Труднощі, пов'язані з мовною формою повідомлення, виникають внаслідок наявності в повідомленні незнайомого або складного для сприйняття на слух мовного матеріалу. Для подолання цих труднощів необхідно сформувати в студентів вміння здогадуватися про значення нових слів, розуміти сенс фрази та тексту загалом, незважаючи на наявність незнайомих елементів у тексті. Задля цього рекомендується використовувати вправи, що навчають студентів здогадуватися про значення слів за словотворчими елементами, загальним коренем, контекстом, оскільки, наприклад, особливістю технічних текстів є велика кількість міжнародних слів (приблизно 25% термінів). Під час навчання професійно-орієнтованого аудіювання на середньому етапі, на нашу думку, можливим є включення в тексти невивченого мовного матеріалу, якщо при цьому використовується зорова опора, що ілюструє незнайоме явище.

Слід звернути увагу також на особливе значення змісту повідомлення у навчанні аудіювання. Найбільшу складність представляє аудіювання усного висловлювання, у якому є невивчена лексика, відступи у розкритті змісту, перегрупування думок, зміна внутрішньої програми висловлювання. Ефективність навчання аудіювання залежить від зацікавленості студентів у розумінні змісту мовлення, оскільки тільки в цьому разі мобілізуються увага, пам'ять і вся психічна діяльність особистості. Студенти краще розуміють та запам'ятовують важкі, але змістовні тексти, ніж легкі, але примітивні. Таким чином, основною вимогою до змісту текстів для аудіювання слід вважати їх змістовність та цікавість.

Труднощі, що викликані умовами пред'явлення інформації, пов'язані з кількістю її прослуховувань і темпом мовлення. Доцільно від початку навчання аудіювання пред'являти тексти лише один раз, наближаючись цим до природних умов функціонування. Встановлено, що оптимальним для слухача є такий темп пред'явлення аудіотексту, який відповідає темпу його власного говоріння, але цей темп дуже повільний, тому пред'явлення аудіотекстів у такому темпі є недоцільним. Подолання цієї проблеми може бути здійснено шляхом збереження середнього темпу природного іншомовного

мовлення, але за умови, що на початковому етапі допускається деяке уповільнення темпу за допомогою пауз між фразами [2, с. 216].

Дослідниками (Л. Сажко, Л. Зеня, О. Бірюк) визначено основні принципи, що є необхідними для врахування у процесі навчання професійно-спрямованого іншомовного спілкування. Це принципи комунікативної та інформативної значущості професійної інформації, її достатності та врахування предметно-змістовної сторони аудіотексту, принципи цікавості та мовної посиленості тексту, адекватності обсягу іншомовного аудіоповідомлення психічним можливостям студента, принципи мовної доступності та автентичності [4, с. 56–58]. Погоджуючись із науковцями, додамо декілька коментарів з власного педагогічного досвіду. Так, ми вважаємо, що для досягнення комунікативної мети навчання граматиці необхідно, щоб граматичний матеріал був обмеженим, але достатнім для користування мовою як засобом спілкування за умов читання та аудіювання. Автентичні тексти необхідно вибирати з позиції відповідності їхнього змісту інформаційним потребам фахівців. Мовна посиленість аудіотексту може бути забезпечена поєднанням у ньому інформативності та надмірності. Наявність уже відомих елементів створює сприятливі умови для функціонування механізму ймовірного прогнозування, підвищує його достовірність, полегшуючи розуміння тексту. Щоб не викликати інформаційного перенавантаження, обсяг аудіоповідомлення повинен відповідати психічним можливостям студента.

У професійній діяльності існують типові комунікативні мовні ситуації, що передбачають, зокрема, використання іншомовного професійно-орієнтованого аудіювання, підготовка до яких є одним із найважливіших завдань навчання студентів іноземної мови. Для відбору, створення та використання найбільш професійно значущих ситуацій викладачеві важливо орієнтуватися на особливості майбутньої професійної діяльності студентів. Далі наведемо систему завдань і презентуємо власний педагогічний досвід використання ресурсів мультимедіа під час навчання аудіювання студентів, які навчаються за спеціальностями 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» та вивчають французьку мову.

Методика роботи з мультимедійними ресурсами для навчання професійно-орієнтованого аудіювання повинна включати створення ситуацій, які стимулюють усні висловлювання студентів, що може бути забезпечене за допомогою звукового супроводу з огляду на ілюстративний матеріал. Анімаційні тексти також є важливим матеріалом для навчання аудіювання, можливість виведення на екран тексту, що вимовляється, дає змогу перевірити рівень розуміння почутого. Використання в процесі навчання аудіювання відеоматеріалів дає

змогу створити на занятті іншомовне середовище, уявити дійсність в автентичних фарбах та звуках, стимулювати мотивацію до мовленнєвого висловлювання, а також дає можливість багаторазово прослуховувати мовленнєві зразки, що покращує сприйняття на слух іншомовного монологічного та діалогічного мовлення, а також розуміння індивідуальних особливостей вимови.

Презентуємо деякі з мультимедійних ресурсів, що застосовуються нами у процесі навчання аудіюванню студентів зазначених спеціальностей. Серед них слід назвати сайти новин, блоги, відеоматеріали, віртуальний освітній простір, мультимедійні презентації. Так, ресурс "TV5MONDE" дає змогу одночасно використовувати декілька інформаційних середовищ (графіку, текст, відео, фото, анімацію, звукові ефекти, якісний звуковий супровід), має особливу структуру, що враховує мету, зміст, етапи оброблення інформації. За відсутності достатніх навичок або часу для створення власних навчальних матеріалів у цьому форматі можна скористатися ресурсом www.tv5monde.com, що містить серію відеоматеріалів за різною тематикою, які можна використовувати для розвитку навичок самостійної роботи. Відеоматеріали, представлені на ресурсі, є автентичними, що дає змогу формувати та вдосконалювати навички вимови, виділяти та активізувати лексико-граматичні моделі, отримувати соціокультурну інформацію. Зоровий ряд відеотексту насичений додатковою інформацією, а саме кінетичною (жести, міміка, рухи) та паралінгвістичною (висота та тембр голосу, темп мовлення, голосові модуляції, інтонація тощо), що полегшує студентам сприйняття мови на слух та роботу оперативної пам'яті. Знання контексту та безпосереднє сприйняття комунікативної ситуації полегшує студентам виконання завдань, а ймовірніше прогнозування лексичного та подійного плану відеотексту підтримує мотивацію навчання студентів на високому рівні.

Дуже корисним виявилось використання блогів як матеріалів для самостійної роботи студентів над формуванням аудіокомпетенції. Блоги – інтернет-журнали подій, інтернет-щоденники, онлайн-щоденники – це вебсайти, основний зміст яких складають записи (пости), що регулярно додаються, містять текст, зображення або мультимедіа. Це електронна сторінка, зміст якої визначає автор. З дидактичної точки зору тематичне розмаїття блогів (культура та мистецтво, політика, суспільство, гумор, спорт, література, освіта, музика, бізнес, дозвілля, розваги, їжа тощо) – це ще один інструмент, який використовується викладачем для досягнення різних освітніх цілей, наприклад, для вдосконалення соціокультурних, лінгвістичних та комунікативних компетенцій студентів. Так, наприклад, на молодших кур-

сах під час вивчення теми «Їжа, кухня, кулінарні рецепти» можна звернутися до кулінарних блогів "YouCook Cuisine", "Nicook", "Hervé Cuisine" та запропонувати студентам підібрати на свій смак найнезвичайніше/найсмачніше/дороге блюдо, що містить певні інгредієнти. Далі пропонуємо студентам самим скласти рецепти страв та написати свої коментарі до них, приготувати деякі страви та, можливо, влаштувати вечір французької кухні.

Інтернет-видання, що спеціалізується на розміщенні новин в Інтернеті savoirs.rfi.fr, дає змогу ознайомитись із повідомленнями про політику, громадське життя та події. Викладач може при цьому переслідувати різні дидактичні цілі, починаючи з елементарного завдання (переглянути останні новини та подати короткий огляд, поділитися однією з найбільш цікавих для студентів новин, дати завдання відшукати на сайті незвичайні або забавні новини, тематично схожі з матеріалом, що розглядається в підручнику).

Система роботи з подібним сайтом, як і з будь-яким іншим аудіотекстом, зводиться до такої схеми: звук – текст – звук. Спочатку студентам пропонується прослухати текст без субтитрів і зрозуміти його основний зміст. Далі можна здійснити докладний розбір тексту за допомогою представлених на сайті субтитрів, а також, за бажанням викладача, за допомогою додаткових вправ на лексику та граматику. Після цього здійснюється повторне прослуховування, що сприяє розвитку навичок та умінь сприйняття мовлення на слух, а також стимулює усно-мовленнєве спілкування учнів під час подальшого обговорення матеріалу.

Наведемо також коротку характеристику інших мультимедійних ресурсів, що були випробувані нами у навчальній роботі з формування аудитивної компетенції. BliuBliu – сайт, на якому містяться короткі озвучені тексти, під час наведення на слова надається їх переклад українською. Edu.fi – пізнавальний сайт, де в ігровій формі студенти можуть подорожувати Францією, дізнаватися про її пам'ятки, вчити лексику і вдосконалювати розуміння мови на слух. Apprendre.tv – сайт із відео та завданнями до них, що також має цікаві навчальні передачі. Bonjour de France – багатий матеріалами мультимедійний ресурс для різних рівнів. Flenet – сайт, що пропонує опрацювання різних аспектів мови, містить велику кількість завдань, у тому числі з посиланням на інші ресурси.

Запропонована нами методика навчання професійно-орієнтованого аудіювання реалізується через спеціально розроблений комплекс вправ. I етап, що здійснюється до прослуховування аудіотексту, передбачає вправи на антиципацію (вправи на зняття мовних і змістовних труднощів). II етап – формуючі вправи, що розвивають, уточнюють, формують розуміння основного змісту. Ці вправи включають усе, що пов'язано із ситуацією

(час, місце, дійові особи, спосіб дії, опис). III етап – мовленнєві вправи. Наведемо приклади деяких вправ для кожного етапу роботи з аудіотекстом.

1) Вправи на антиципацію: мовні (фонетичні (повторення вголос, імітація інтонації), лексичні, граматичні) та змістовні. Фонетичні мають такі назви: «Прослухайте нову лексику»; «Повторіть слова за диктором у паузи»; «Прочитайте вголос нову лексику». Лексичні є такими: «Знайдіть у словнику вираз “prendre des congés”»; «Здогадайтеся про значення слова “consommation”»; «Поясніть значення дієслова “placer”. Назвіть інші значення дієслова»; «Прочитайте та запам’ятайте синоніми “titre”, “de transport tourisme”»; «Знайдіть синоніми, зв’язавши слова в кожному стовпчику:

- le séjour l’acte;
- l’environnement l’endroit;
- le fait l’ambiance;
- le lieu la longueur;
- la durée la résidence».

Граматичні вправи є такими: «Провідмініайте дієслово “accueillir” у Présent. Перекладіть фразу з цим дієсловом»; «Прочитайте інфінітивний зворот “voit se multiplier” та запам’ятайте його»; «Утворіть Impératif дієслова “permettre”. Запам’ятайте дієвідміну цього дієслова»; «Підкресліть вказівний займенник “celle” і перекладіть увесь вираз»;

«Утворіть Infinitif від дієприкметника “aperçu” і перекладіть його»; «Провідмініайте у Futur simple дієслово “s’arrêter”»; «Складіть речення, використовуючи дієслово у дужках у правильній формі часу». Змістовні вправи, що проводяться до прослуховування тексту, є такими: «Про що йтиметься у цьому повідомленні? (відповісти, спираючись на назву, картинку, лексику)»; «У якій країні відбувається дія? Про який час йтиметься?»; «Припустіть, про яку галузь людських знань чи діяльності йтиметься»; «Ознайомтеся із соціокультурним коментарем до тексту»; «Угрупуйте слова за змістом, тематикою, формальними ознаками»; «Створіть асоціативні ряди слів».

2) Формуючі вправи, спрямовані на розуміння та запам’ятовування інформації, можуть мати такі формулювання: «Прослухайте текст 1 раз і розкажіть українською мовою, про що йдеться»; «Виберіть правильну відповідь, про що йдеться у повідомленні»; «Перекладіть фразу з української французькою: «ми разом досягнемо нових вершин»»; «Прослухайте текст ще раз і розкажіть по-французьки, про що йдеться»; «Продовжить фразу»; «Як ви зрозуміли аббревіатури, що зустрічаються у тексті?»; «Сформулюйте визначення туризму, запропоноване l’OMT, зв’язавши слова зі стовбців».

Le tourisme est	une action un événement un procès une activité un domaine	déployé(e) effectué(e) réalisé(e) dégagé(e)	par les touristes par les personnes par des personnes par les vacanciers	au cours de leur(s)	séjours voyages logement ... période
-----------------	---	--	---	---------------------	---

Вправи, що передбачають формування вміння вибрати професійно значущу інформацію, зрозуміти її, запам’ятати та використати у професійно-орієнтованій діяльності, мають такі формулювання: «Перерахуйте переваги цього сервісу щодо іншого»; «Перерахуйте функції, що виконує персонал»; «Назвіть засновника цього бізнесу»; «Як називаються провідні готелі, які розпочали цей проект? Де знаходяться ці готелі?»; «Які власні імена ви почули в цій рекламі?»; «Назвіть характеристики цього туристичного сервісу»; «Зробіть рекламу цього туристичного сервісу»; «Складіть план перекладу цього повідомлення». Усередині вправ такого типу існує прогресія за ступенем свободи усно-мовленнєвого висловлювання: від жорсткіших, регламентованих на основі прослуханої, зрозумілої та запам’ятованої інформації (заданість ситуації, лексики, змісту висловлювання) до вільних, творчих висловлювань. Такі

вправи дублюють ситуації професійно-орієнтованого спілкування.

3) Мовленнєві вправи, що спрямовані на вихід у діалогічне та монологічне мовлення з оцінкою події, факту, явища реальної комунікативної ситуації можуть мати такі формулювання: «Проаналізуйте структуру явища. Розкрийте його функції»; «Розкажіть про історію створення»; «Розкажіть про перспективу використання»; «Розкажіть Вашому другу про туристичну фірму вашої мрії»; «Розкажіть Вашому партнеру про переваги цього туристичного сервісу»; «Доведіть, чому саме цей туристичний сервіс є найбільш привабливим для туристів»; «Яким характеристикам повинен відповідати персонал туристичної фірми?»; «Чи актуальна ця туристична пропозиція для реалізації у Вашому місті?».

Найбільш раціональним ми вважаємо такий розподіл вправ у відсотковому співвідношенні: вправи на

антиципацію – від 40% на першому етапі навчання до 10% на завершальному; формуючі вправи – приблизно 50%; мовленнєві – від 10% до 30%.

Відзначимо, що у процесі аудіювання іншомовного тексту людина не слухає кожне слово, а тісно пов'язує лінгвістичні знання з наявним досвідом та знаннями таких понять, як «тема» та «культура». На наш погляд, треба вчити студентів відбирати потрібну інформацію, ігноруючи нерелевантну, тобто навчити робити так, як вони це роблять своєю рідною мовою. Головним у цьому ми вбачаємо навчання студентів здогадуватися, передбачати те, про що могло б йтися, те, що в цій ситуації міг би сказати промовець, нівелюючи можливі лакуни у сприйнятті.

Важливими організаційно-педагогічними чинниками ефективного навчання професійно-орієнтованого аудіювання ми вважаємо орієнтацію студентів на оволодіння професійно-орієнтованою іншомовною діяльністю за допомогою розвитку професійного інтересу, формування професійно-орієнтованих мотиваційно-ціннісних установок та активізацію професійно-орієнтованої іншомовної навчальної діяльності за рахунок використання мультимедійних засобів навчання під час засвоєння професійних понять.

Висновки і пропозиції. Використання мультимедіа-ресурсів у навчанні професійно-орієнтованого аудіювання у ЗВО оптимізує процес оволодіння іноземною мовою шляхом підвищення мотивації студентів, формує навички критичного осмислення автентичних текстів, дає можливість повного занурення у мовний простір. Автентичний

навчальний аудіоматеріал є цікавим, інформативно-змістовним, доступним розумінню, відповідає сучасній реальності іншомовного суспільства та створює сприятливі умови для оволодіння студентами актуальною професійно-орієнтованою інформацією, мовленнєвою поведінкою носіїв мови.

Список використаної літератури:

1. Канюк О. Особливості викладання професійно-орієнтованої іноземної мови для студентів нелінгвістичних спеціальностей. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 14. С. 270–274.
2. Косович О. Класифікація і критерії відбору навчального матеріалу для формування англомовної аудитивної компетентності студентів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 7 (91). С. 214–224.
3. Онкович Г. Медіаосвіта як інтелектуально-комунікативна мережа. *Вища освіта України*. 2008. № 3. С. 130–137.
4. Професійно-орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми та перспективи : колективна монографія / Л. Сажко, Л. Зєня, О. Бирюк та ін. Київ : вид. центр КНЛУ, 2015. 225 с.
5. Bilianska I. Developing speech perception skills for better listening comprehension. *Educational Horizons*. 2019. № 1 (48). P. 20–24.
6. Galisson R. *Lexicologie et enseignement des langues (essais méthodologiques)*. Paris ; Hachette, 1979. 215 p.

Varava I. Multimedia resources to develop listening skills in teaching foreign language for specific purposes (based on the experience of teaching French to the students majoring in Hotel and Restaurant Business and Tourism)

The paper discusses the peculiarities of using multimedia resources in teaching foreign language for specific purposes and signifies their importance for developing learners' professional listening competence. The author analyses the main principles to be taken into consideration while teaching effective professional communication in a foreign language environment. It has been proved that learners' listening skill is of special significance among the other factors determining the level of foreign language proficiency. It is indicated that the primary condition for gaining the desired level of foreign language proficiency is not only thorough knowledge of grammar and language patterns but a substantial experience of professional communication in which quite a significant role belongs to effective listening skills. The challenges in teaching professionally oriented listening have been thoroughly analysed and the ways how to overcome difficulties have been suggested. The author presents her own pedagogical experience of using multimedia resources in teaching professionally oriented listening to the students majoring in Hotel and Restaurant Business and Tourism and learning French as a foreign language. Some multimedia resources (educational sites, news sites, blogs, etc.) which have been used in the process of teaching listening to develop students' professional foreign language competence have been presented. The author's methodology provides a wide range of exercises comprising anticipation exercises (to resolve linguistic and contextual difficulties); general comprehension exercises to develop, define and form the context understanding, conversational exercises aimed at encouraging monologic and dialogic speech with the evaluation of an event, a fact or a phenomenon in a real communicative situation. The examples of exercises for every stage of work with audio materials are provided. The author has come to conclusion that the important organisational and pedagogical factors for effective teaching professionally oriented listening skill are to focus students on gaining professionally oriented foreign language competence by enhancing students' professional interest, their motivation and by facilitating a learning process by means of using multimedia resources to gain professional knowledge.

Key words: teaching for specific purposes, listening skill, a foreign language competence, media education, multimedia resources.